

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Označení materiálu:	VY_32_INOVACE_HLAVE_CESKYJAZYK1_19
Název materiálu:	Jazyk a jazykové skupiny
Tematická oblast:	Český jazyk 1. ročník
Anotace:	Prezentace seznamuje žáky se vývojem jazyka a jazykovými skupinami.
Očekávaný výstup:	Žáci dokážou přiřadit jazyky do jazykových skupin.
Klíčová slova:	jazyky, jazyková skupina, slovanské, baltské, románské, germánské
Metodika:	Slouží jako podklad pro výklad učiva.
Obor:	Cukrář, prodavač, kuchař - číšník
Ročník:	1.
Autor:	Mgr. Věra Hladíková
Zpracováno dne:	7. 9. 2012

Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla.

Jazyk a jazykové skupiny

Jazyk

- prostředek komunikace
- = soubor gramatických a syntaktických pravidel a lexikálních jednotek
- neustále se vyvíjí z hlediska gramatiky i slovní zásoby
- má varianty: a) spisovný
b) nespisovný

Národní jazyk

- = jazyk jednoho národa, který zahrnuje formu spisovnou i nespisovnou
- je zaznamenán ve lexikonech
  - Slovník spisovného jazyka českého
  - Slovník spisovné češtiny

Vznik jazyka

- podle domněnek vznikl asi před 50 000-100 000 lety
- přesné datum nelze určit, protože neexistují žádné písemné záznamy z té doby
- 1. písemné záznamy jsou 6 tis. let staré
- 2 teorie pro vznik jazyka:
  - vznikl na jednom místě, ze kterého se později rozšířil po celém světě
  - vznikal na více místech najednou

Rozdělení jazyků

- jazyky můžeme dělit do několika skupin podle společného základu (dle podobností)
- skupinám jazyků, které si jsou podobné z hlediska slovní zásoby, gramatiky, výslovnosti říkáme jazykové skupiny

Indoevropské jazyky

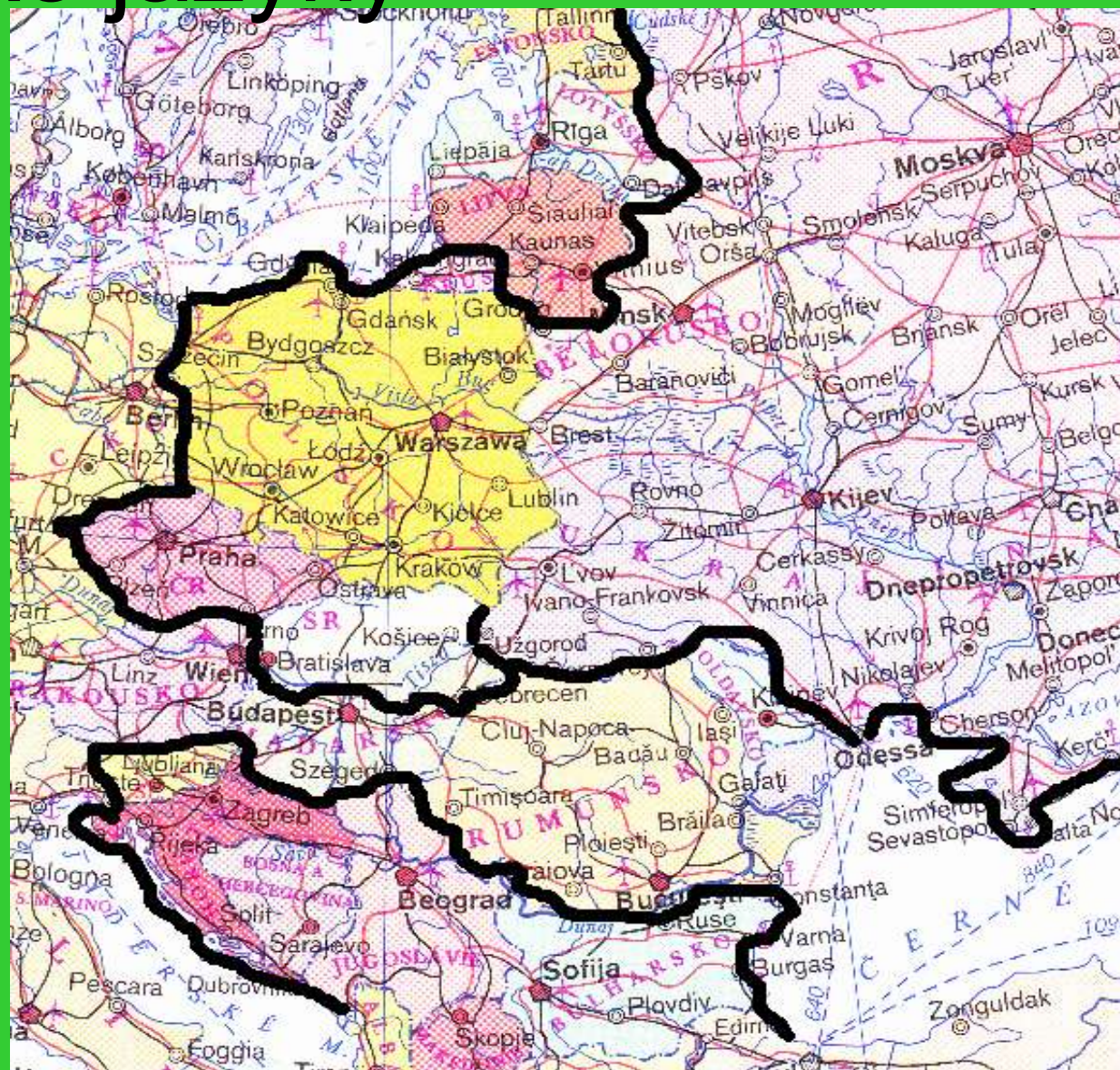
- největší jazyková skupina
- zahrnují asi 150 jazyků – 2 miliardy mluvčích
- nalezneme je v Evropě, Indii a Přední Asii

Jazykové skupiny

1. Baltské – litevština, lotyšština
2. Germánské – norština, švédština, dánština, islandština, angličtina, němčina, nizozemština
3. Románské – portugalština, španělština, francouzština, italština, rétorománština
4. Slovanské – polština, srbština, slovenština, čeština, ukrajinština, běloruština, ruština, bulharština, chorvatština, slovinština

Slovanské jazyky

Slovanské jazyky

- Ukázka podobnosti:
  - matka (čeština)
  - мать (ruština)
  - мати (ukrajinština)
  - mati (slovinština)
  - маці (běloruština)
  - majka (chorvatština)
  - мајка (srbština)
  - майка (bulharština)

Rozšířenost jazyků

- podle počtu mluvčích – čínština a angličtina
- nejvíce jazyků nalezneme v Asii a Africe
- nejméně jazyků je v Evropě
- za světový jazyk, tedy jazyk mezinárodní, lze považovat angličtinu

Podoba jazyka

- psaná – jazyk je zaznamenáván různými způsoby
  - pro Evropu je nejrozšířenější latinka
  - dále se užívá také azbuka
  - případně obrázkové písmo (Japonsko)
- mluvená – odlišuje se značně svou výslovností
  - škola – Schule - School*

Zajímavosti

- ve Švýcarsku se užívají 4 úřední jazyky – němčina, italština, francouzština, rétorománština
- úředním jazykem Rakouska je němčina, která se odlišuje od němčiny v Německu jen velmi málo, například ve slovní zásobě
- maďarština patří mezi jazyky ugrofinské, tedy nemá žádné společné znaky s jazyky slovanskými

Použitá literatura

- František Čermák. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0154-0.
- *Školní atlas světa*. Praha: Kartografie, 1994. ISBN 80-7011-323-5.